

Sygn. akt III AUa 343/18

III AUz 82/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2018r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) Spółki z o.o. w K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale zainteresowanej K. S.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji odwołującej (...) Spółki z o.o. w K.

oraz zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 18 września 2017r. sygn. akt X U 3457/13

1. **oddala apelację (...) Spółki z o.o. w K.;**
2. **zasądza od (...) Spółki z o.o. w K. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym;**
3. **oddala zażalenie organu rentowego;**
4. **zasądza od organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz (...) Spółki z o.o. w K. kwotę 450 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym.**

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda
Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 343/18

III AUz 82/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 września 2017r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach w punkcie 1 oddalił odwołanie (...) Sp. z o.o. w K. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 22 sierpnia 2013r. stwierdzającej, że od dnia 1 września 2010r. miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne dla zainteresowanej w niniejszej sprawie K. S. z tytułu zatrudnienia u płatnika (...) (...) Sp. z o.o. stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia, odpowiednio proporcjonalnie pomniejszona za miesiące, w których praca nie była wykonywana przez cały miesiąc, do liczby dni wykonywania pracy w danym miesiącu, zaś w punkcie 2 zasądził od odwołującej się Spółki na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił iż zainteresowana K. S. (urodzona (...)) ma wykształcenie średnie. Począwszy od 20 marca 2008r. do 6 czerwca 2010r. pozostawała w zatrudnieniu w firmie (...) na stanowisku dyrektora handlowego.

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. zajmuje się działalnością reklamową, organizowaniem targów, prowadzi wyszukiwarkę gadżetów (gifts.online.pl.). Spółka istnieje od 24 września 2009r. Udziałowcem spółki i prezesem jej zarządu jest R. Z.. Siedziba Spółki znajduje się w K.. W Spółce zatrudniona była B. J. jako projekt manager z wynagrodzeniem 4.800 zł brutto, od sierpnia 2011r. - 1.317 zł oraz T. G. zatrudniony u płatnika składek w okresie od 1 czerwca 2010r. do 31 października 2012r. jako marketing manager z wynagrodzeniem 2.000 zł, od 1 maja 2011r.

z wynagrodzeniem 1.386 zł. B. J. i T. G. zatrudnieni byli

w K.. W W. pracowała natomiast ubezpieczona K. S.. Świadek B. J. rozwiązała umowę z (...) Sp. z o.o. z dniem 1 grudnia 2014r. Została prezesem spółki (...).

Od dnia 1 września 2010r. K. S. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. reprezentowanym przez B. J. - pełnomocnika Zarządu. Zatrudniona została na stanowisku dyrektora kreatywnego z podstawą wymiaru składek 19.000 zł. Do zakresu obowiązków ubezpieczonej należało: pozyskiwanie klientów, obsługa imprez targowych, oraz eventów firmowych. Dokument zgłoszeniowy ZUS ZUA został złożony dnia 13 października 2010r., tj. 43 dni od daty rozpoczęcia pracy.

Ubezpieczona przeszła szkolenie wstępne w dziedzinie bhp oraz badanie lekarskie potwierdzające zdolność do wykonywania pracy na stanowisku dyrektora kreatywnego.

Zatrudnienie na stanowisku dyrektora kreatywnego zaproponował ubezpieczonej Prezes zarządu (...) Sp. z o.o. bowiem posiadała ona szerokie kontakty

w W.. Ubezpieczona organizowała targi w W. w 2010r. i 2012r. Przygotowania do obycia targów miały trwać około 12 miesięcy.

Anekses z dnia 15 maja 2012r. do umowy o pracę ustalono wynagrodzenie ubezpieczonej w wysokości 29.000 zł. Do obowiązków ubezpieczonej należało: pozyskiwanie i obsługa klientów, obsługa imprez targowych oraz eventów firmowych, reprezentowanie firmy, nadzór nad sprzedażą projektu giftonline.pl.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe z tytułu zatrudnienia u płatnika składek wynosiła: 09/2010r - 19.000 zł, 10/2010 - 1.900 zł,
od 11/2010 do 02/2012 - 0 zł, 03/2012 - 1.225,80 zł, 04/2012 - 31.666,64 zł, 05/2012
i 06/2012 - 29.000 zł, 07/2012 - 2.806,44 zł, od 08/2012 do 07/2013 - 0 zł.

Ubezpieczona była niezdolna do pracy: od 4 listopada 2010r. do 28 marca 2012r.,
od 4 lipca 2012r. do 1 kwietnia 2013r., od 19 kwietnia 2013r. do 30 kwietnia 2013r.,
od 1 maja 2013r. do 21 maja 2013r., od 1 czerwca 2013r. do 30 czerwca 2013r., od 1 lipca 2013r. do 31 lipca 2013r., od
1 września 2013r. do 30 września 2013r., od 1 października 2013r. do 31 października 2013r. W okresie od 1 listopada
2013r. do 30 listopada 2013r. przebywała na świadczeniu rehabilitacyjnym z ubezpieczenia chorobowego.

Ubezpieczona w okresie od dnia 4 lipca 2012r. do dnia 9 lipca 2012r. przebywała
w szpitalu w związku ze złamaniem trzonu Th 12, przebytym w dniu przyjęcia urazem kręgosłupa L-S w wyniku upadku
w pracy, wielopoziomą dyskopatią w odcinku TH
oraz L-S (leczona operacyjnie).

Ubezpieczona w okresie od dnia 2 kwietnia 2013r. do dnia 18 kwietnia 2013r. przebywała na urlopie bezpłatnym.

Ubezpieczona dnia 29 listopada 2013r. wypowiedziała umowę o pracę u płatnika składek bez zachowania okresu
wypowiedzenia.

Od 2011r. płatnik składek nie płacił składek do organu rentowego za swoich pracowników. Spółka miała zaległości
względem urzędu skarbowego i odbyła się egzekucja
z nieruchomości firmy

Z rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2010r. do 31 grudnia 2010r. wynika,
że Spółka osiągnęła zysk w wysokości 142.136,40 zł, w roku poprzednim - 193.831,90 zł.

Z rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r. wynika, że Spółka poniosła stratę w wysokości
261.210,30 zł. Z rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2012r. wynika, że Spółka poniosła
stratę w wysokości 121.194,25 zł.

W 2013r. Spółka poniosła stratę w wysokości 188.193,51 zł, w 2014r. Spółka poniosła stratę w wysokości 42.476,74 zł.

Zainteresowana, prawidłowo wzywana, nie stawiała się na żadnej rozprawie sądowej. Usprawiedliwiała swą
nieobecność zwolnieniami lekarskimi. Do dnia rozprawy nie wpłynęło jakiegokolwiek zaświadczenie lekarskie o
niezdolności do pracy ubezpieczonej K. S., wezwanie na termin rozprawy zostało jej doręczone 26 maja 2017r.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z normą art. 68 ust. 1 pkt 1c ustawy z dnia
13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 963 - dalej jako ustawa systemowa),
organ rentowy jest uprawniony do badania, czy określona umowa, stanowiąca tytuł do ubezpieczenia społecznego,
była faktycznie wykonywana na warunkach w niej wymienionych. Z mocy zaś art. 86 ust. 2 ustawy systemowej, Zakład
Ubezpieczeń Społecznych upoważniony jest do kontroli wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń
przez płatników składek.

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 i 2 w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na
ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz chorobowe
i wypadkowe pracowników stanowi przychód - w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych
z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

W podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 nie
uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą
zakaźną oraz zasiłków.

Zgodnie z art. 58 § 2 i 3 k.c., który w stosunkach pracy ma odpowiednie zastosowanie poprzez art. 300 k.p., nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba, że z okoliczności wynika, że bez postanowień dotkniętych nieważnością - czynność nie zostałaby dokonana.

Zatem - według Sądu Okręgowego - Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa.

W ocenie tegoż Sądu, umowa o pracę zawarta z ubezpieczoną dnia 30 sierpnia 2010r. była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę. Niespełna miesiąc po podpisaniu przez ubezpieczoną umowy

o pracę stała się ona niezdolna do pracy. Ubezpieczona pozostawała na zwolnieniu lekarskim od 4 listopada 2010r. do 28 marca 2012r., kolejno od 4 lipca 2012r. do 1 kwietnia 2013r., od 19 kwietnia 2013r. do 30 kwietnia 2013r., od 1 maja 2013r. do 21 maja 2013r., od 1 czerwca 2013r. do 30 czerwca 2013r., od 1 lipca 2013r. do 31 lipca 2013r., od 1 września 2013r. do 30 września 2013r., od 1 października 2013r. do 31 października 2013r. W okresie od 1 listopada 2013r. do 30 listopada 2013r. przebywała na świadczeniu rehabilitacyjnym z ubezpieczenia chorobowego. Z dniem 29 listopada 2013r. rozwiązała umowę o pracę.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wysokość wynagrodzenia ustalona w kwocie 19.000 zł (od 1 września 2010r.) oraz w kwocie 29.000 zł (od 15 maja 2012r.) miała na celu wyłącznie uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z długotrwałą niezdolnością ubezpieczonej do pracy. W ocenie tegoż Sądu, brak jest podstaw do uznania

by wynagrodzenie ubezpieczonej ustalone w wysokości 19.000 zł i 29.000 zł było adekwatne do świadczonej przez nią pracy. Ubezpieczona przez większą część okresu zatrudnienia była niezdolna do pracy. W związku z czym - w opinii Sądu Okręgowego - brak jest podstaw

do uznania by jej praca w znacznym stopniu przyczyniała się do rozwoju Spółki i uzyskania przez nią zysków. Spółka bowiem, począwszy od 2011r., ponosiła straty, nie regulowała także zobowiązań względem organu rentowego, jak i urzędu skarbowego. W ocenie Sądu Okręgowego, brak gospodarczego uzasadnienia, by zatrudniać ubezpieczoną z tak wysokim wynagrodzeniem.

Ponadto, wysokość ustalonego dla ubezpieczonej wynagrodzenia w znaczący sposób odbiegała od kwot wypłacanych pozostałym pracownikom. Świadek B. J., jako projekt manager, uzyskiwała wynagrodzenie w wysokości 4.800 zł brutto, natomiast

od sierpnia 2011r. w wysokości 1.317 zł, T. G. - marketing manager uzyskiwał natomiast wynagrodzenie w wysokości około 2.000 zł. Zdaniem Sądu Okręgowego, brak było przesłanek, które uzasadniałyby takie docenienie pracy ubezpieczonej, poprzez wypłatę jej wynagrodzenia w tak wysokiej kwocie, zważywszy, że w czasie zatrudnienia przebywała przede wszystkim na zwolnieniu lekarskim.

Zawarcie umowy o pracę w przedstawionych wyżej okolicznościach, w szczególności krótkotrwałość zatrudnienia na stanowisku dyrektora, przed skorzystaniem ze świadczeń

z ubezpieczenia społecznego, jak również ustalenie wysokiego wynagrodzenia za pracę, należało uznać za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i w związku z tym, postanowienia w zakresie wysokości ustalonego wynagrodzenia - za nieważne, z mocy art. 58 § 2 i 3 k.c.

W tym stanie rzeczy, obniżenie przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji deklarowanej przez płatnika podstawy wymiaru składek, stosownie do zakresu powierzonych i wykonywanych przez ubezpieczoną obowiązków, Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione.

Sąd Okręgowy podniósł przy tym, iż pominął dowód z przesłuchania zainteresowanej K. S., albowiem ubezpieczona nie stawiała się na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku w niniejszej sprawie i nie usprawiedliwiła swojej nieobecności mimo, iż wezwanie na termin rozprawy zostało jej doręczone dnia 26 maja 2017r. wraz z pouczeniem. W związku z powyższym, brak było również podstaw do uzupełniającego przesłuchania w charakterze strony Prezesa Zarządu R. Z., które byłoby istotne w sytuacji, kiedy zeznania złożyłaby zainteresowana.

Reasumując, Sąd ten uznał, że zgromadzony materiał dowodowy w niniejszej sprawie pozwala na ustalenie, że zawarte w umowie o pracę łączącej zainteresowaną i odwołującego się oraz w aneksach do tej umowy, warunki wynagrodzenia, były nieadekwatne do świadczonej przez ubezpieczoną pracy i tym samym, postanowienia zawartych umów w tym zakresie, jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, są nieważne.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. przy zastosowaniu § 2 ust. 1 i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349), zasądzając je od odwołującego na rzecz organu rentowego w wysokości 60 zł.

W apelacji od zaprezentowanego orzeczenia płatnik składek (...)

Sp. z o.o. w K. zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów:

1. prawa materialnego, tj. art. 58 §2 oraz art. 58 §3 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w zakresie wynagrodzenia w kwocie 19.000 zł i 29.000 zł brutto dla pracownicy na stanowisku dyrektora kreatywnego, a w konsekwencji, uznanie umowy w części dotyczącej wynagrodzenia za nieważną;
2. prawa materialnego, tj. art. 13 oraz art. 78 ust. 1 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu oceny godziwego wynagrodzenia za pracę z pominięciem jakości świadczonej pracy i wymaganych kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, charakteru pracy i stanowiska skutkującym uznaniem, że godziwe wynagrodzenie dla pracownika na stanowisku dyrektora kreatywnego nieposiadającego wyższego wykształcenia odpowiada wynagrodzeniu minimalnemu;
3. prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. poprzez przeniesienie na płatnika składek ciężaru dowodowego, w sytuacji, gdy to organ rentowy zarzuca ustalenie w umowie o pracę oraz w aneksie do umowy o pracę przyjęcie wygórowanego wynagrodzenia i winien on tę okoliczność udowodnić;
4. postępowania mogącego mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd pierwszej instancji dowodów z zeznań wnioskowanych przez płatnika składek świadków, tj. pracowników organu rentowego przeprowadzających kontrolę u płatnika składek;
5. postępowania mogącego mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania ubezpieczonej oraz uzupełniającego przesłuchania świadka R. Z.;
6. postępowania mogącego mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 §1 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na uznaniu wbrew logice i doświadczeniu życiowemu;

- że celem określenia w umowie o pracę zawartej pomiędzy ubezpieczoną, a zainteresowanym wynagrodzenia było uzyskanie wyższego świadczenia z ubezpieczenia społecznego,
- iż posiadane przez ubezpieczoną kwalifikacje i wykształcenie, a także rodzaj wykonywanej pracy i zakres obowiązków nie są wystarczające dla przyznania jej wynagrodzenia w wysokości 19.000 zł i 29.000 zł brutto, a godziwym wynagrodzeniem za pracę przez nią wykonywaną na stanowisku dyrektora kreatywnego jest wynagrodzenie minimalne,
- że ubezpieczona przepracowała u płatnika składek niecały miesiąc w sytuacji, gdy z dokumentów, jak i z samego uzasadnienia wynika, że przed pierwszym zwolnieniem ubezpieczona przepracowała ponad dwa miesiące.

W oparciu o przedstawione zarzuty, apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez ustalenie, że ubezpieczona K. S. podlegała ubezpieczeniu z miesięczną podstawą wymiaru składek wynoszącą od dnia 1 września 2010r. kwotę 19.000 zł., a od dnia 1 czerwca 2012r. - kwotę 29.000 zł, odpowiednio proporcjonalnie pomniejszoną za miesiące, w których praca nie była wykonywana przez cały miesiąc proporcjonalnie do liczby dni wykonywania pracy w danym miesiącu oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika kosztów postępowania apelacyjnego w/g norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek kosztów postępowania apelacyjnego w/g norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż organ rentowy wypłacał świadczenie chorobowe ubezpieczonej, a trzy kontrole przeprowadzone przez pracowników ZUS nie wykazały w tym zakresie żadnych nieprawidłowości. Zwrócił przy tym uwagę, że pierwszy okres zwolnienia lekarskiego ubezpieczonej K. S. był spowodowany wypadkiem przy pracy. Według skarżącego, aby można było uznać, że dane wynagrodzenie jest ustalane w umowie o pracę w danej wysokości w celu uzyskania większego zasiłku chorobowego należy wykazać, że już w chwili zawarcia tego rodzaju umowy przewidywali, że pracownik będzie przebywał na zwolnieniu lekarskim. Tymczasem w niniejszej sprawie nie tylko ubezpieczona pracowała ponad dwa miesiące, ale też zwolnienie lekarskie było związane z wypadkiem przy pracy. Z tej też przyczyny, należałoby - według apelującego - stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji nie miał podstaw do uznania, że wynagrodzenie ustalone w umowie o pracę z ubezpieczoną miało na celu jedynie osiągnięcie wyższego świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Jednocześnie apelujący stwierdził, że w celu zawarcia umowy o pracę i pozyskania pracownika na stanowisku dyrektora kreatywnego, Spółka musiała zaproponować przynajmniej porównywalne warunki pracy, a w szczególności wynagrodzenie, jakie otrzymuje się na rynku na takim stanowisku oraz porównywalne w stosunku do tych warunków, jakie miała u poprzedniego pracodawcy K. S.. Mieć tutaj należy na uwadze, że wynagrodzenie, jakie otrzymała u płatnika składek, wynosiło co prawda 19.000 zł, jednak było niższe, niż u poprzedniego pracodawcy o kwotę 5.000 zł. Zatem, Sąd Okręgowy w sposób nieuzasadniony wkroczył w autonomię woli stron kształtowania treści umowy o pracę oraz niewłaściwie ocenił w świetle przepisów prawa pracy godziwość i adekwatność ustalonego wynagrodzenia ubezpieczonej. Nawet jeśli przyjąć, iż wynagrodzenie ubezpieczonej było wygórowane, to - zdaniem apelującego - nie można przyjąć, iż właściwym wynagrodzeniem dla ubezpieczonej było wynagrodzenie minimalne. Wynika to z samego faktu stanowiska, jakie ubezpieczona zajmowała, zakresu jej czynności oraz posiadanego doświadczenia. Niewątpliwie bowiem, mając na uwadze powyższe, wynagrodzenie ubezpieczonej nie mogło wynosić stawki minimalnego wynagrodzenia za pracę, zwłaszcza, że stawka ta byłaby niższa, niż stawka ustalona przez Sąd pierwszej instancji dla szeregowego pracownika działu marketingu zatrudnionego u płatnika składek.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji

oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

W zażaleniu na postanowienie zawarte w punkcie 2 zaprezentowanego wyroku organ rentowy, zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie przepisów regulujących opłaty za czynności radców prawnych

albo adwokatów poprzez zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w wysokości niemającej podstawy prawnej, ponieważ zgodnie z rozporządzeniem, w przedmiotowej sprawie koszty zastępstwa radcowskiego liczone są od wartości przedmiotu sporu, która wynosi łącznie 42.981,76 zł. Tym samym - zdaniem skarżącego - zasądzenie kwoty 60 zł w żaden sposób

nie odpowiada stawkom określonym w rozporządzeniu. Zatem, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych, wynikających z rozporządzenia,

tj. kwoty 2.400 zł.

W odpowiedzi na zażalenie odwołujący się płatnik składek wniósł o oddalenie zażalenia oraz o zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne uznał, że apelacja i zażalenie nie zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań przypomnieć należy, iż postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia społecznego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy.

Przedstawione rozważania opisują relację pomiędzy przedmiotem rozpoznania w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym (zakończonym wydaniem decyzji) oraz postępowaniem sądowym (sprowadzającym się do badania legalności decyzji).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów niniejszego sporu, stwierdzić należy, iż jego przedmiotem jest ocena legalności decyzji organu rentowego z dnia 22 sierpnia 2013r.

W tym kontekście należy przypomnieć, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy systemowej, pracownik podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, które trwają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. W myśl 36 ust. 1 i 2, art. 41, art. 46 i art. 47 tej ustawy, pracownicy powinni zostać zgłoszeni do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek, który zobowiązany jest w związku z tym składać do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych deklaracje rozliczeniowe i imienne raporty miesięczne oraz obliczać, potrącać z przychodów pracownika i opłacać w ustawowym terminie należne składki.

Podstawa wymiaru tychże składek w odniesieniu do pracowników została określona w art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, jako przychód w rozumieniu art. 4 pkt 9, czyli przychód zdefiniowany w art. 11 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 2012r. poz. 361 ze zm.) jako otrzymane i pozostawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych

świadczeń.

Trzeba zatem pamiętać, że istota problemu analizowanego w niniejszej sprawie i podniesionego w apelacji sprowadza się zaś do efektów kontroli, w oparciu o zawartą w art. 58 k.c. klauzulę generalną zasad współzycia społecznego, wysokości przychodów pracownika ze stosunku pracy, stanowiących podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne.

Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego - na co słusznie zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji - utrwalony jest pogląd, że ustalenie rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyroki z dnia 9 sierpnia 2005r., III UK 89/05, z dnia 4 sierpnia 2005r., II UK 16/05 oraz z dnia 18 października 2005r., II UK 43/05), a Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe (a więc także w zakresie wysokości świadczeń), jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. uchwała z dnia 27 kwietnia 2005r., II UZP 2/05).

Panuje zgoda, iż podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe (art. 13 k.p.). Wzorcem godziwego wynagrodzenia, który czyni zadość ekwiwalentności zarobków do rodzaju i charakteru świadczonej pracy oraz posiadanych przez pracownika doświadczenia i kwalifikacji zawodowych uwzględnia między innymi takie czynniki, jak: siatka wynagrodzeń obowiązująca w zakładzie pracy; średni poziomu wynagrodzeń za taki sam lub podobny charakter świadczonej pracy w danej branży; wykształcenie; zakres obowiązków; odpowiedzialność materialną oraz dyspozycyjność (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014r., I UK 302/13). Inaczej mówiąc, wynagrodzenie godziwe, to wynagrodzenie należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Zatem, ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 26 listopada 1997 r., U 6/96 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1999 r., I PKN 465/99). Należy bowiem pamiętać, że alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidarności społecznej wymagają, żeby płaca - stanowiąca podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2017r., I UK 253/16).

Powyższe okoliczności wziął pod uwagę Sąd pierwszej instancji, czyniąc ustalenia istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd Okręgowy nie naruszył granic swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c., albowiem ich wiarygodność i moc ocenił według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1966r.,

II CR 423/66, z 11 lipca 2002 r., IV CKN 1218/00). Ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd

w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne dokonane w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych, tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów, jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania).

Odnosząc powyższe dyrektywy do ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, w aspekcie wskazywanych przez skarżącego uchybień, nie sposób przyjąć zasadności jego argumentacji, że Sąd Okręgowy uznał dowolnie, wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu, że podstawę wymiaru składki dla ubezpieczonej K. S. z tytułu zatrudnienia u płatnika (...) Sp. z o.o. w K. stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia ustalonego na dany rok kalendarzowy.

Powyższa teza uzasadniona jest - szczegółowo przeanalizowanym przez Sąd pierwszej instancji - rodzajem (charakterem) umówionej i wykonywanej pracy, zakresem powierzonych pracownicy obowiązków, wymiarem jej czasu pracy, kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym wnioskodawczyni, poziomem zarobków pozostałych pracowników Spółki. Wbrew zarzutom apelacji, doszło zatem do ewidentnego wskazania przez apelującą nierealnej i rażąco nieekwiwalentnej, bo zawyżonej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, co nie zasługiwało na jakąkolwiek, w tym prawniczą, racjonalną i jurysdykcyjną tolerancję (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017r., II UK 211/18).

Ponadto, podkreślenia wymaga, iż wobec ewidentnie zawyżonego przez strony stosunku pracy, wynagrodzenia i braku innych miarodajnych przesłanek pozwalających na jego miarkowanie w odmienny sposób, jedynie kwota minimalnego wynagrodzenia daje gwarancję jej uzyskania, wobec bezspornego pozostawania w stosunku pracy. Jednocześnie należy wskazać, iż zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdy nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy, za podstawę przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia.

Ponadto, dodać wypada, iż na wniosek pełnomocnika K. S. z dnia 5 czerwca 2018r., Sąd drugiej instancji odroczył rozprawę apelacyjną w celu umożliwienia zapoznania się z aktami sprawy i przedstawienia stanowiska na piśmie. Do dnia 14 września 2018r. pełnomocnik K. S. nie przedstawił swojego stanowiska w piśmie procesowym (jego pismo procesowe z dnia 11 września 2018r. zostało zwrócone, na podstawie art. 132 § 1 k.p.c., zarządzeniem z dnia 14 września 2018r. poza rozprawą - k. 263). Natomiast w piśmie z dnia 4 września 2018r. profesjonalny pełnomocnik K. S. kolejny raz wnosił o odroczenie rozprawy apelacyjnej, powołując się na kolizję rozpraw. Wniosek ten nie został uwzględniony, gdyż adwokat J. L., świadczący profesjonalną pomoc prawną, mógł w terminie 10 dni podjąć działania w celu wyznaczenia substytucji procesowej. Wnioskodawca nie odniósł się w ogóle do tej kwestii. Sąd drugiej instancji nie uwzględnił również wniosku apelującej o odroczenie rozprawy wyznaczonej na dzień 17 września 2018r., gdyż na posiedzeniu tym Spółka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego.

Konkludując, Sąd drugiej instancji przyjął, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. w punkcie 1 wyroku orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym w punkcie 2 wyroku rozstrzygnął na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawych (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016r., III UZP 2/16 oraz uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2017r., I UZ 60/16).

Natomiast, odnosząc się do zażalenia organu rentowego, podnieść należy, iż skoro

w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie oznaczono wartości przedmiotu sporu (doszło do tego dopiero w postępowaniu drugoinstancyjnym), to zaskarżone orzeczenie istotnie znajduje oparcie w treści mocy § 2 ust. 1 i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349).

Zatem, Sąd drugiej instancji, na podstawie art. 397 § 2 w zw. z art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 3 wyroku.

O kosztach procesu w postępowaniu zażaleniowym Sąd ten orzekł, jak w punkcie 4 wyroku, na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR